

se laiškuose skundžiasi, kad po dramatiškų skyrybų su pirmąja žmona Siri von Essen tapo visišku skurdžium, turėjo parduoti dalį savo bibliotekos, kad trims vaikams kas mėnesį galėtų išmokėti po 150 kronų, ir čia pat jis prabangioj siuvelykloj užsisako naują fraką ir prancūziško stiliaus surdutą.

Jo nepasitenkinimo ir pykčio priežastimi dažnai būdavo jam patiektas valgis. Dramose „Pelikanas“ ir „Šmėklų sonata“ atsispindi Strindbergo požiūris į virėjas ir maistą. Į savo gyvenimo pabaigą, kamuojamas skrandžio bėdų, jis apskritai ėmė vengti virtuvės, kurią anksčiau saistė su moterišku seksualumu. Išlikę jo pasipiktinimo kupini rašteliai: „Ką, jūs norite mane nunuodyti?!“ „Tą danišką jovalą pasilaikykite sau!“ Arba – trumpai drūtai: „Eskimų ėdalas!“ Kokie tai buvo patiekalai, deja, nebežinom.

Strindbergas griežtai laikydavosi dienotvarkės. Rašydavo nuo 9 iki 12 valandos. Keldavosi septintą, apsipildavo šaltu vandeniu ir išeidavo valandai pasivaikščioti. „Įkvėpimas mane kelia kaip mielės, jaučiu

malonią šilumą. Kartais man atrodo, kad aš darausi mediumas... tik ne pagal užsakymą. JIS ateina, kada panorėjęs.“ Rašydavo ant gelsvo popieriaus tamsiai violetiniu rašalu paskendęs cigarečių dūmuose. Strindbergas buvo didelis rūkalius, tikėjo, kad cigaretės – vaistas nuo visokių ligų.

Išgerti jis taip pat nevengė. Prieš vakarienę įsipildavo pelynų trauktinės, kepsni užgerdavo raudonuoju bordo. Prie kavos, kurią virdavosi pats, mėgo anyžių likerį, paskui dar išlenkdavo stiklą viskio, galiausiai, jau po vidurnakčio – stiklinę šalto pieno. Rytą atsikeldavo žvalus ir eidavo pasivaikščioti po miestą – laukdavo, kol aukštesnės jėgos atsiųs jam įkvėpimą.

1892–93 m. Berlyne menininkų gyvenimas virte virė. Čia Strindbergas atvyko „pabėgęs iš savo šalies“ po skyrybų su žmona. Vyninę, kur rinkdavosi marga skandinavų publika, jis netrukus praminė „Zum schwarzen Ferkel“ („Pas juodąjį paršą“), toje bohemiškoje aplinkoje keturiasdešimt ketverių metų Strindbergas sutiko dvide-

šimčia metų jaunesnę žurnalistę Fridą Uhl, kuri netrukus tapo jo antrąja žmona. Ši santuoka, kaip ir trečioji, su aktore Harriet Bosse, truko vos trejetą metų.

Strindbergas nekentė šunų, jam tai buvo žemiausios rūšies gyvūnai. Būdamas 25-erių jis kurį laiką dirbo laikraštyje „Dagens Nyheter“ ir gyveno Stokholmo pakraštyje pas savo brolių. Vakaraus jį grįžtant namo užpuldavo du šunys. Norėdamas nuo jų apsiginti, nešiodavosi kišenėse akmenų. Šunų fobiją jis turėjo nuo vaikystės, gal jį išgąsdino pikti kaimyno mėsininko šunys. Žmonės, mylintys naminius gyvūnus labiau negu savo artimuosius, Strindbergui atrodė tikri monstrai.

Yra trys Strindbergo priešmirtinių žodžių versijos. „Aš jau suvedžiau sąskaitą su šiuo gyvenimu. Nieko daugiau nebėlika.“ Kita versija labiau pakylėta: „Aš savo pasakiau. Daugiau nebekalbėsiu“. Trečioji: „Nebesirūpinkit, manęs jau nebėra“.

Šiomet visa Švedija pažymėjo šios turtingos asmenybės šimtąsias mirties metines.

Žingsnis modernaus ir pasauliui atviro muziejaus link



2012-ieji Lietuvoje – Muziejų metai. Tai juos sutelkė prasingiems darbams ir paskatino tapti atviresniems visuomenei. Vienas iš tokių didelio muziejų susiklausymo ir naujo požiūrio į savo misiją pareikalavusių darbų yra šiais metais gruodžio pabaigoje finišo tiesiąją pasiekiantis iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų

ir Lietuvos Respublikos biudžeto finansuojamas projektas „Lietuvos integralios muziejų informacinės sistemos (LIMIS) diegimas Lietuvos muziejuose“ (projekto kodas VP.2-3.1-IVPK-04-V-01-005). 2010–2012 m. įgyvendinamas šio LIMIS projekto pirmasis etapas.

Siekiant automatizuoti iki šiol muziejuose vykdytą popierinę eksponatų apskaitą, optimizuoti su ja susijusius administracinius veiksmus, sukurti bendrus muziejų rinkinių apskaitos el. sąveikumo standartus, klasifikatorius, tezaurus, raktažodžių ir personalijų žodynus bei jų administravimo priemones, užtikrinti duomenų analizę ir stebėseną realiaame laike, realizuoti bendrą paiešką, pakelti eksponatų prieinamumo lygį, šį projektą

Kultūros ministerija inicijavo dar 2009 metais. Tais pačiais metais projektas buvo įtrauktas į Lietuvos Vyriausybės patvirtintą Lietuvos kultūros paveldo skaitmeninio, skaitmeninio turinio saugojimo ir prieigos strategijos priemonių planą 2009–2013 metams, jam skirta 7 mln. litų. Projektą įgyvendinti Vyriausybės pavedimu teko didžiausią patirtį kultūros paveldo skaitmeninio srityje iki šiol tarp muziejų turėjusiam Lietuvos dailės muziejui (LDM). Čia už projekto įgyvendinimą yra atsakingas šio muziejaus filialas Lietuvos muziejų informacijos, skaitmeninio ir LIMIS centras (LM ISC LIMIS). Darbai pradėti 2010 m. kovo mėnesį, Lietuvos dailės muziejui, Informacinės visuomenės plėtros komitetui

bei Centrinei projektų valdymo agentūrai pasirašius projekto finansavimo ir administravimo sutartį.

Pagrindiniai projekto uždaviniai jau pasiekti: sukurta Lietuvos integrali muziejų informacinė sistema (LIMIS), įdiegta devyniolikoje Lietuvos nacionalinių bei respublikinių muziejų. Šiuos darbus vykdė jungtinės veiklos grupė, kurią sudaro UAB „Alna Software“, UAB „Sintagma“ ir UAB „Webmedia“ (NORTAL). Be to, įgyvendinant projektą yra nupirkta ir muziejuose įdiegta techninė ir programinė įranga, garantuojanti sukurtos sistemos veikimą. Įrengta ir LIMIS serverinė.

LIMIS sudaro galimybę automatizuotai, vadovaujantis vieningais standartais, vykdyti muziejuose esančių kultūros paveldo objektų apskaitą, kaupti ir saugoti skaitmeninę informaciją apie šias vertybes bendroje muziejų duomenų bazėje, viešinti bei teikti ją į kitas nacionalines ir tarptautines duomenų bazes, portalus – integruoti šią informaciją į bendrą skaitmeninę pasaulio kultūros paveldo erdvę. Sistema sudaro sąlygas ir Lietuvos muziejų teikiamų elektroninių paslaugų plėtrai.

LIMIS išskirtinis bruožas – didelis kiekis specialiai jai sukurtų ir į ją integruotų klasifikavimo sistemų, kurias sudaro klasifikatoriai, tezaurai, raktažodžių ir personalijų žodynai. Šiuo požiūriu kito tokio analogo bent jau kol kas Lietuvoje nėra. Išanalizavus muziejų poreikius, iš viso per 2010–2012 m. didesnių ir mažesnių klasifikavimo sistemų sukurta daugiau negu šimtas. Vien į Ekspонатų ir komplektų tipų tezaurą jau yra integruotos 23 klasifikavimo sistemos. Dar daugiau jų yra Vietovių tipų tezaurė. Šias sistemas, bendradarbiaudami su kituose Lietuvos muziejuose dirbančiais specialistais, sukūrė ir toliau plėtoja LDM filiale dirbantys projekto administravimo ir vykdymo grupės nariai. Klasifikavimo sistemos buvo rengiamos vadovaujantis tarptautiniais vienakalbių ir daugiakalbių žodynų kūrimo standartais, Lietuvos ir kitų pasaulio šalių (Latvijos, Estijos, Čekijos, Ispanijos, Didžiosios Britanijos, JAV ir kt.) muziejų bei kitų kultūros paveldo ir mokslo įstaigų sukaupta patirtimi.

Praktika rodo, kad klasifikavimo sistemų kūrimas, plėtra ir atnaujinimas – ilgametis ir nepertraukiamas darbas. Todėl, užbaigus įgyvendinti projektą, jis ir toliau vyks. Tuo LDM pavesta rūpintis jo filiale LM ISC LIMIS suburtai darbo grupei, kuriai vadovauja šio centro Metodinio skyriaus vedėja ir LIMIS turinio administratorė Dalia Sirgedaitė.

Projekto įgyvendinimo metu respublikiniuose ir nacionaliniuose muziejuose suskaitmeninta daugiau negu 20 tūkstančių eksponatų. Į šias veiklas jau yra įsijungęs ir didelis skaičius savivaldybių bei žinybinių muziejų, viešųjų įstaigų-muziejų. Nors į šiuos muziejus LIMIS sistema ir nėra diegiama, jie, šių metų gruodžio mėnesio pabaigoje užbaigus įgyvendinti projektą, taip pat turės galimybę pradėti dirbti su LIMIS – specialiai šiems muziejams yra sukurtas LIMIS-M alternatyvus posistemis, prie kurio muziejuose dirbantys specialistai iš savo darbo kompiuterių jungsis per interneto naršyklės. Siekdamas, kad šie muziejai aktyviau įsijungtų į kultūros paveldo objektų skaitmeninimo veiklas, LDM 2012 m. partnerio teisėmis įsijungė į tarptautinį senų nuotraukų, sukurtų pirmąjį fotografijos gyvavimo šimtmetį (1839–1939), projektą ir dalyvio teisėmis į jį jau įjungė daugiau negu 30 kitų muziejų, tarp kurių yra nemažai ir tokių, kurių steigėjas – savivaldybė.

Dauguma muziejų vadovų, specialistų supranta skaitmeninimo svarbą, tačiau dažnai jie į šias veiklas neturi galimybių įsijungti dėl paprastų materialinių dalykų – muziejuose vis dar trūksta skaitmeninti skirtos techninės bei programinės įrangos bei kvalifikuotų šios srities specialistų. Daugelis savivaldybių, žinybinių organizacijų vis dar neranda finansinių galimybių skirti muziejams reikalingų lėšų minėtai įrangai nusipirkti bei skaitmeninimo srityje dirbantiems specialistams išlaikyti. Todėl savivaldybių ir žinybiniai muziejai laukia LIMIS projekto antrojo etapo, nes tikisi, kad šį kartą naudos gavėjai jau bus ne tik nacionaliniai ir respublikiniai muziejai, bet ir savivaldybių bei žinybų įsteigti muziejai. Na, o kol kas dirbama naudojant tuos finansinius ir intelektualinius resursus, kuriuos muziejai turi, kurių galima rasti



Giovanni Volpato (1732–1803). „Epinės poezijos mūza Kaliopė“, XVIII a. II p. Marmuras, tašymas, 72 x 26 x 46 cm. Skulptūra saugoma Šiaulių „Aušros“ muziejuje, SAM D-PS 9

įgyvendinant iš Lietuvos Respublikos ir savivaldybių biudžetų remiamus kultūros paveldo skaitmeninimo, sklaidos ir kt. projektus.

LIMIS projektas sudarė galimybes visuomenei plačiai, kad ir virtualiai, atverti duris į muziejų saugomų vertybių fondus. Užbaigus įgyvendinti projektą, interneto vartotojams duomenys apie muziejuose suskaitmenintas, automatizuotai aprašytas vertybes bus pateikiami ne tik LIMIS portale www.limis.lt, bet ir visų nacionalinių bei respublikinių muziejų, kuriuose įdiegta LIMIS sistema, elektroninių katalogų viešose prieigose – iš viso jų kuriama 19.

Danutė Mukienė,
LDM filialo LM ISC LIMIS vedėja,
LIMIS projekto vadovė

